A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2004. október 21. *

A C-8/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában,

amelyet a Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgium) a Bírósághoz 2003. január 10-én érkezett 2002. december 24-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Banque Bruxelles Lambert SA (BBL)**

és

az **État belge**

* Az eljárás nyelve: francia.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts és S. von Bahr (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M.-F. Contet főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. március 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

— a Banque Bruxelles Lambert SA (BBL) képviseletében B. de Duve, S. Houx és F. Herbert avocats,

— a Belga Királyság képviseletében E. Dominkovitis, meghatalmazotti minőségben, segítői: G. Vandersanden és E. De Plaen avocats,

— a Görög Köztársaság képviseletében D. Kalogiros és S. Spyropoulos, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: M. Tassopoulou,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében E. Traversa és C. Giolito, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2004. május 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: hatodik irányelv) 4. cikkének, 9. cikke (2) bekezdése e) pontjának és 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet a Banque Bruxelles Lambert SA (BBL) (a továbbiakban: BBL) és az État belge (belga állam) közötti, a BBL által a luxemburgi sociétés d'investissement a capital variable-ok (változó alaptőkéjű befektetési társaságok, a továbbiakban: VABT) részére teljesített szolgáltatásokat illetően a teljesítés helyének a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: HÉA) -kötelezettség szempontjából történő meghatározásával kapcsolatos peres eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontja szerint HÉA-köteles „az adóalany által belföldön ellenszolgáltatás fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás".

4 Az irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdései szerint:

„(1) »Adóalany«: az a személy, aki a (2) bekezdésben meghatározott bármely gazdasági tevékenységet bárhol önállóan végez, tekintet nélkül annak céljára és eredményére.

(2) Az (1) bekezdésben említett gazdasági tevékenység a termelők, a kereskedők, illetve a szolgáltatók valamennyi tevékenységét magában foglalja, beleértve a kitermelőipari és mezőgazdasági tevékenységeket, valamint az egyéb szakmai tevékenységeket is. Gazdasági tevékenységnek minősül azon tevékenység is, amely bevétel elérése érdekében materiális vagy immateriális javak tartós hasznosítását foglalja magában."

5 Az irányelv 9. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdése e) pontjának harmadik és ötödik francia bekezdései ekként rendelkeznek:

„(1) Valamely szolgáltatásnyújtás teljesítési helye az a hely, ahol a szolgáltatást nyújtó gazdasági tevékenységének székhelye vagy a szolgáltatást nyújtó állandó telephelye van, ahonnan kiindulva a szolgáltatást nyújtja, vagy ezek hiányában, ahol lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye található.

(2) Azonban

[...]

e) a következő szolgáltatások esetében, amelyeket a Közösségen kívül letelepedettnek, vagy a Közösségen belül, de a szolgáltató országán kívül letelepedett adóalanyoknak nyújtanak, a teljesítés helyének az a hely minősül, ahol a címzett gazdasági tevékenységének székhelye vagy állandó telephelye található, vagy ezek hiányában, ahol a lakhelye vagy szokásos tartózkodási helye van:

[...]

— tanácsadói, mérnöki, tanácsadó irodai, ügyvédi, számviteli szolgáltatások és egyéb hasonló szolgáltatások, valamint az adatfeldolgozás és információszolgáltatás,

[...]

— banki, pénzügyi és biztosítási tevékenység, beleértve a viszontbiztosítási szolgáltatást, a széfügyeletek kivételével".

6 A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 5. és 6. alpontja alapján a tagállamok mentesí k a következőket:

„5. azon ügyletek[et], beleértve a közvetítést is, de kivéve a kezelést és a letéti kezelést, amelyek részvényekre, gazdasági társaságokban vagy egyesületekben megtestesülő részesedésre, adóskötelezvényekre vagy egyéb értékpapírokra vonatkoznak [...];

6. a tagállamok által meghatározott különleges befektetési alapok kezelés[ét]."

7 Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv (HL L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o.) 1. cikke (2) bekezdésének meghatározása szerint az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (a továbbiakban: ÁEKBV) azon vállalkozások:

„— amelyek kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése, és amelyek a kockázatmegosztás elvén működnek

és

— amelyek befektetési jegyeiket a tulajdonosok kérésére közvetlenül vagy közvetve eszközeik terhére vásárolják vagy váltják vissza. [...]"

8 Ugyanezen 1. cikk (3) bekezdése értelmében e társaságok működhetnek mind a „kötelmi jog alapján (vagyonkezelő társaság által kezelt közös alapokként), mind a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályok alapján (befektetési alapként), mind pedig a társasági jog alapján (befektetési társaságokként)".

A nemzeti szabályozás

9 A belga HÉA-kódex 4. cikke (1) bekezdésének az alapeljárás idején hatályos szövege ekként rendelkezik:

„Adóalany az a személy, aki gazdasági tevékenység gyakorlása során szokásosan és önállóan, fő vagy kiegészítő tevékenységként haszonszerzés végett vagy anélkül a jelen kódexben meghatározott termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást végez, tekintet nélkül a gazdasági tevékenység gyakorlásának helyére."

10 A Kódex 21. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A szolgáltatásnyújtás teljesítési helye az, ahol a szolgáltatást nyújtó gazdasági tevékenységének székhelye vagy azon állandó telephelye található, ahonnan a szolgáltatást nyújtja, vagy — ezek hiányában — ahol lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye található."

11 A belga HÉA-kódex 21. cikke (3) bekezdése 7. albekezdésének d) és e) pontja szerint a (2) bekezdéstől eltérően a szolgáltatásnyújtás teljesítési helye:

„7. az a hely, ahol a szolgáltatás megrendelője gazdasági tevékenységének székhelye vagy azon állandó telephelye található, ahol a szolgáltatást igénybe veszi, vagy — ezek hiányában — ahol lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye található, ha a

szolgáltatásnyújtást a közösségen kívül letelepedett megrendelőnek vagy — gazdasági tevékenységük körében felmerült szükségleteik kielégítése érdekében — a Közösségen belül, de a szolgáltató országán kívül letelepedett adóalanyoknak nyújtják, amennyiben e szolgáltatásoknak tárgya:

[...]

d) jogi vagy más tanácsadók, számviteli szolgáltatók, mérnökök, tanácsadó irodák és egyéb hasonló tevékenységet ellátó szolgáltatók által szokásos gazdasági tevékenységük során végzett szellemi jellegű tevékenység, illetve adatfeldolgozás és információszolgáltatás, [...];

e) banki, pénzügyi és biztosítási tevékenység, beleértve a viszontbiztosítási szolgáltatást, a széfügyeletek kivételével".

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben érintett időszakban a BBL szolgáltatást nyújtott luxemburgi VABT-k (BBL Renta Fund, BBL Renta Cash, BBL Patrimonial, International Aviation Fund, BBL Capital Cash, BBL Portfolio és BBL (L) Invest) részére. A minden egyes VABT-vel kötött tanácsadási szerződés szerint a BBL kötelezettséget vállalt arra, hogy:

— segítséget nyújt a VABT számára vagyonának kezeléséhez, biztosítva, hogy az adott tanács teljes mértékben összhangban van a VABT által elfogadott általános üzletvezetési elvekkel és befektetési politikával;

— a VABT vezetői számára biztosítja a napi üzletvezetéshez szükséges azon iratokat, információkat és szóbeli vagy írásbeli konzultációs lehetőséget, amelyeket feladatuk ellátása érdekében a VABT vezetői szükségesnek ítélnek;

— segítséget nyújt a VABT számára részvények, kötvények és más forgalomképes értékpapírok beszerzésével, jegyzésével, átruházásával és elidegenítésével, valamint deviza- vagy vagyonkezelési ügyletekkel kapcsolatban.

13 1998 februárjában az Inspection spéciale des impôts de Liège (liege-i adóhivatal) az 1993. május 1-je és 1997. december 31-e közötti időszakra vonatkozóan adóellenőrzést végzett a BBL-nél. Az ellenőrzés végeztével 1998. május 28-án jegyzőkönyv készült, amelyben megállapítást nyert, hogy a BBL a luxemburgi VABT-k részére kiszámlázott tanácsadási díjakra nem számított fel HÉA-t, mivel úgy ítélte meg, hogy a belga HÉA-kódex 21. cikke (3) bekezdése 7. albekezdésének d) vagy e) pontja alapján a szolgáltatásokat a Luxemburgi Nagyhercegségben teljesítették.

14 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, a jegyzőkönyvből kitűnik, hogy a belga HÉA-kódex 21. cikke (3) bekezdésének 7. albekezdése nem alkalmazható azon az alapon, hogy a luxemburgi jogrendszer szerint a luxemburgi VABT-k nem tekinthetők adóalanynak.

15 Ezenkívül a jegyzőkönyv szerint a BBL eljárása a HÉA elkerülésére irányult, illetve a HÉA elkerülését tette lehetővé, mivel a BBL-nek tudomással kellett legyen arról, hogy a luxemburgi VABT-k részére teljesített szolgáltatások díjára eső HÉA-t sem a belga, sem a luxemburgi állam részére nem fizették meg.

16 1998. június 8-án fizetési felszólítást bocsátottak ki a BBL-lel szemben többek között az 1993. május 1-je és 1997. december 31-i közötti időszakra vonatkozó 45 491 373,03 euró HÉA-hiány, 200%-kal számolt 90 982 746,07 euró bírság és az 1998. június 20-tól számított 1 819 654,49 euró késedelmi kamat megfizetéséről.

17 A BBL a Tribunal de première instance de Bruxelles (brüsszeli elsőfokú bíróság) előtt kezdeményezte a fizetési felszólítás felülvizsgálatát.

18 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy azon elgondolás, miszerint bármely tagállam a HÉA szempontjából szabadon adóalanynak ismerhet el vagy nem a területén székhellyel rendelkező vagy ott tevékenységet végző valamely személyt, félreértelmezi a HÉA terén hozott közösségi rendelkezéseket, amelyek éppen azt a célt szolgálják, hogy a tagállamok között az adóalany fogalmát összehangolják, és megosszák a tevékenységek megadóztatására vonatkozó joghatóságot a termék-értékesítések és szolgáltatásnyújtások egységes meghatározásával.

19 A közösségi joggal összhangban történő értelmezési kötelezettségnek megfelelően a belga HÉA-kódexnek a hatodik irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontját a belga jogba átültető 21. cikke (3) bekezdésének 7. albekezdését az irányelv fogalmai és az általa elérni kívánt cél fényében kell értelmezni, anélkül hogy hivatkozni kellene a luxemburgi jogra.

20 A kérdést előterjesztő bíróság azonban kiemeli, hogy a Bíróság még nem hozott döntést abban a kérdésben, hogy a VABT-k a hatodik irányelv 4. cikke szerinti értelemben gazdasági tevékenységet végeznek-e, és így a HÉA szempontjából adóalanynak minősülnek-e.

21 Ha a luxemburgi VABT-k HÉA-alanyisága nem ismerhető el — amely azzal a következménnyel jár, hogy a BBL által nyújtott szolgáltatások teljesítésének helye Belgium lesz —, a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, felvetődik az a kérdés, hogy e szolgáltatások a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjában foglalt adómentesség alá esnek-e.

22 Ezen megfontolások alapján a Tribunal de première instance de Bruxelles akként határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő két kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„— A valamely tagállamban székhellyel rendelkező változó alaptőkéjű befektetési társaságok (VABT) — amelyeknek kizárólagos célja az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv alapján a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése — a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikke szerint a HÉA szempontjából adóalanynak minősülnek-e, így amennyiben ezen irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában foglalt szolgáltatásokat vesznek igénybe, e szolgáltatások teljesítési helyét a VABT-k székhelye határozza meg?

— Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén az alapeljárást lezáró határozat kiterjed annak eldöntésére, hogy a VABT-nek nyújtott mely típusú szolgáltatások esnek a hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontja 6. alpontjában foglalt adómentesség alá. Szükséges-e ezért e szempontból megkülönböztetést tenni egyrészről a segítségnyújtásra és üzletvezetési tanácsadásra vonatkozó szolgáltatások, másrészről a szoros értelmében vett ügyviteli szolgáltatások között, amelyek abban különböznek az előzőtől, hogy ezek a kezelendő vagyonnal való gazdálkodásra és rendelkezésre vonatkozó vezetői döntési jogkört is feltételeznek?"

Az első kérdésről

23 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével lényegében arról kér felvilágosítást, hogy a VABT-k — amelyeknek a 85/611 irányelv alapján kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése — a hatodik irányelv 4. cikke szerinti adóalanynak minősülnek-e abban az értelemben, hogy a 9. cikk (2) bekezdésének e) pontjában foglalt, a szolgáltatótól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező VABT-k részére nyújtott szolgáltatások teljesítési helye az, ahol a VABT-k gazdasági tevékenységének székhelye található.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

24 Az észrevételeket előterjesztő felek mind azon az álláspontón voltak, hogy a 85/611 irányelvnek megfelelően alapított VABT-k olyan gazdasági tevékenységet folytatnak, amelyek folytán a hatodik irányelv 4. cikke értelmében adóalanyoknak minősülnek.

25 E tekintetben a BBL emlékeztet a Bíróság ítélkezési gyakorlatára — különösen a C-60/90. sz., Polysar Investments Netherlands-ügyben 1991. június 20-án (EBHT 1991., I-3111. o.), a C-333/91. sz. Sofitam-ügyben 1993. június 22-én (EBHT 1993., I-3513. o.) és a C-155/94. sz., Wellcome Trust-ügyben 1996. június 20-án (EBHT 1996., I-3013. o.) hozott ítéletekre —, amely a pénzügyi eszközök terén elkülöníti a hatodik irányelv szerinti gazdasági tevékenység körébe tartozó műveleteket az oda nem tartozóktól.

26 Az ÁÉKBV-k tevékenységét két szinten kell vizsgálni, egyrészről az ÁÉKBV-k és a befektetők közötti kapcsolat, másrészről pedig az ÁÉKBV-k és a piac közötti kapcsolat szintjén.

27 Az ÁÉKBV-k és a befektetők közötti kapcsolatot illetően a BBL előadja, hogy a pénzpiacon jelenlévő többi gazdasági szereplőhöz képest az ÁÉKBV-k azzal a jellegzetességgel rendelkeznek, hogy ténylegesen saját befektetési jegyeik forgalomba hozatalát végzik. A forgalomba hozatal alkalmával az ÁÉKBV-k az esettől függően ún. eladási, illetve visszaváltási jutalékot számítanak fel. E jutalék az ÁÉKBV befektetési jegyeit jegyzők belépéshez, illetve kilépéshez fűződő jogát és az ezen belépéssel vagy kilépéssel összefüggő szolgáltatások ellenértékét testesíti meg.

28 Ami az ÁÉKBV-k és a piac közötti kapcsolatot illeti, a BBL hangsúlyozza, hogy az ÁÉKBV-k olyan szolgáltatásokat igyekeznek nyújtani a nagyközönség részére, amelyek a magánbankoknak a vagyonkezelés terén kiemelt ügyfeleik részére nyújtott szolgáltatásaihoz hasonlíthatók.

29 Tekintettel arra, hogy a 85/611 irányelv alá eső tevékenységet folytató VABT-k adóalanyok a hatodik irányelv 4. cikke értelmében, a BBL arra a következtetésre jut, hogy ezekre az irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontja alkalmazandó.

30 A belga kormány előadja, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint valamely részesedés puszta megszerzését és megtartását nem lehet a hatodik irányelv szerinti értelemben gazdasági tevékenységnek tekinteni, ami a részesedés megszerzőjét adóalanyisággal ruházná fel (lásd különösen a fent hivatkozott Polysar Investments Netherlands ügyben hozott ítélet 13. pontját és a C-80/95. sz., Harnas & Helm-ügyben 1997. február 6-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-745. o.] 15. pontját).

31 Azonban a VABT-k által végzett tevékenységeket az irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 4. és 5. alpontjai tartalmazzák, és az e rendelkezésekben foglalt műveletek a HÉA hatálya alá esnek, különösen akkor, ha azokat részvények kereskedelmi célú adásvétele keretében végzik (lásd a fent hivatkozott Polysar Investments Netherlands ügyben hozott ítélet 14. pontját és a Harnas & Helm-ügyben hozott ítélet 16. pontját).

32 A görög kormány előadja, hogy a VABT-k által végzett műveletek nem részesedések egyszerű, haszonszerzés céljából való megszerzésére és megtartására irányuló befektetői tevékenység, ahogy arról a fent hivatkozott Polysar Investments Netherlands-ügyben hozott ítélet esetében szó volt, hanem értékpapírok adásvételéből álló szervezett tőkebefektetés. A görög kormány másfelől kiemeli azt, hogy az irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja szerint a különleges befektetési alapok kezelése mentes a HÉA alól, ami azt jelenti, hogy a kezelést végző személyek — elvben — ezen adó alanyai.

33 A Bizottság bevezetésképpen kiemeli, hogy leszámítva Belgiumot és Luxemburgot, a VABT-k HÉA-alanyisága a tagállamokban nem teljes mértékben eldöntött. Hollandiában, Luxemburghoz hasonlóan, a Polysar Investments Netherlands-ügyben hozott ítéletre való hivatkozással a VABT-k nem minősülnek adóalanynak. Belgiumban, Németországban, Dániában, Spanyolországban, Franciaországban, Írországban, Olaszországban, Portugáliában és az Egyesült Királyságban a VABT-k adóalanynak minősülnek, de adómentesek.

34 A Bizottság ezt követően megjegyzi, hogy a vagyonkezelő társaság a 85/611 irányelv szerinti értelemben általában olyan vállalkozás, amely szolgáltatásaiért vagyonkezelési díjat számít fel. Az a tény, hogy az irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 6. alpontja kifejezetten mentesíti a különleges befektetési alapok kezelését a HÉA alól, azt igazolja, hogy a szóban forgó műveletek a HÉA hatálya alá tartoznak.

35 Vitathatatlan, hogy a vagyonkezelő társaság vagy a vagyon kezelését ellátó VABT az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti értelemben bevétel elérése érdekében materiális vagy immateriális javak tartós hasznosítását magában foglaló tevékenységet végez, és így különbözik a csak részvények tartását végző holdingtársaságoktól. A vagyonkezelők eltérő kezelése azon az alapon, hogy a tevékenységet az alapon kívüli vagyonkezelő társaság vagy maga a VABT látja el, ellentétes lenne a HÉA semlegességének elvével.

A Bíróság álláspontja

36 Ki kell emelni, hogy a hatodik irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében adóalanynak minősül az a személy, aki a (2) bekezdésben meghatározott bármely gazdasági tevékenységet bárhol önállóan végzi. A „gazdasági tevékenység" fogalmát a fenti cikk (2) bekezdése akként határozza meg, hogy az magában foglalja a termelők, a kereskedők, illetve a szolgáltatók valamennyi tevékenységét, különösen a materiális vagy immateriális javak tartós hasznosítását bevétel elérése érdekében. A „hasznosítás" fogalma a közös HÉA-rendszer semlegessége követelményének megfelelően minden műveletre vonatkozik, tekintet nélkül azok jogi formájára (lásd a C-186/89. sz. Van Tiem-ügyben 1990. december 4-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-4363. o.] 18. pontját, a C-306/94. sz. Régie dauphinoise-ügyben 1996. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3695. o.] 15. pontját és a C-77/01. sz. EDM-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-4295. o.) 48. pontját).

37 A hatodik irányelv céljának megfelelően, amely szerint a közös HÉA-rendszer különösen az adóalanyok egységes meghatározásán alapul, az adóalanyiságot kizárólag az irányelv 4. cikkében meghatározott szempontok alapján kell megállapítani (lásd a fent hivatkozott Van Tiem-ügyben hozott ítélet 25. pontját).

38 Ezen kívül emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a részesedés puszta megszerzését és megtartását nem lehet a hatodik irányelv szerinti értelemben olyan gazdasági tevékenységnek tekinteni, ami a részesedés megszerzőjét adóalanyisággal ruházná fel. Valójában valamely vállalkozás részesedésének puszta megszerzése nem minősül materiális javak bevétel elérése érdekében történő tartós hasznosításának, mivel az esetleges osztalék, mint a részesedés eredménye, pusztán a dolog feletti tulajdonjog következménye, és nem az irányelv szerinti bármely gazdasági tevékenységért járó ellenszolgáltatás (lásd a fent hivatkozott Harnas & Helm-ügyben hozott ítélet 15. pontját és a C-442/01. sz. KapHag-ügyben 2003. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-6851. o.] 38. pontját). Ha tehát e tevékenységek önmagukban nem minősülnek a hatodik irányelv szerinti értelemben gazdasági tevékenységnek, ugyanennek igaznak kell lennie az e részesedés elidegenítését magában foglaló tevékenységekre is (lásd a fent hivatkozott Wellcome Trust-ügyben hozott ítélet 33. pontját és a KapHag-ügyben hozott ítélet 40. pontját).

39 Hasonlóképpen más forgalomképes értékpapírok beszerzése és értékesítése sem minősül önmagában materiális javak bevétel elérése érdekében történő tartós hasznosításának, mivel e műveletek kizárólagos „ellenértéke" az ezen értékpapírok értékesítésekor keletkező eredmény (lásd a fent hivatkozott EDM-ügyben hozott ítélet 58. pontját).

40 Valójában e műveletek a hatodik irányelv szerinti értelemben — elvben — nem valósítanak meg gazdasági tevékenységet.

41 Azonban, ahogy az az irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 5. alpontjából következik, az értékpapírokkal kapcsolatos műveletek a HÉA hatálya alá eshetnek. A Bíróság már kimondta, hogy az e rendelkezésben foglalt műveletek a bevétel elérése érdekében végzett olyan tartós, pl. értékpapírok kereskedelmére vonatkozó tevékenység gyakorlása körében végzett műveletek, amelyek túllépik az értékpapírok puszta megszerzésének és értékesítésének kereteit (lásd a fent hivatkozott EDM-ügyben hozott ítélet 59. pontját).

42 Márpedig a 85/611 irányelv első cikkének (2) bekezdése szerint a VABT-k által végzett műveletek a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetéséből állnak. A jegyzők által a befektetési jegyek vásárlásával biztosított tőke felhasználásával a VABT-k ellenszolgáltatás fejében a jegyzők számlájára értékpapír-portfoliókat alakítanak ki és kezelnek.

43 E tevékenység — amely túllépi az értékpapírok puszta megszerzésének és értékesítésének kereteit, és amelynek célja rendszeres bevétel elérése — a hatodik irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti értelemben gazdasági tevékenységnek minősül.

44 Ebből következően a VABT-k a hatodik irányelv 4. cikke szerinti értelemben adóalanyok.

45 Ennélfogva a hatodik irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett, a szolgáltatótól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező VABT-k részére nyújtott szolgáltatások teljesítési helye az a hely, ahol a VABT-k gazdasági tevékenységének székhelye található.

46 Ebben az összefüggésben a belga kormány — amely ugyan elismeri, hogy a VABT-k részére nyújtott tanácsadói szolgáltatások, adatfeldolgozás és információszolgáltatás a hatodik irányelv 9. cikke (2) bekezdése e) pontjának harmadik francia bekezdése alá esik — előadja, hogy e rendelkezés nem terjed ki a VABT-k részére nyújtott, jellemzően *de iure* és *de facto* döntési jogkört magában foglaló ügyviteli szolgáltatásokra.

47 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy — ahogy azt a főtanácsnok indítványának 20. pontjában kiemeli — az irányelv 9. cikke (2) bekezdése e) pontjának harmadik és ötödik francia bekezdései kiterjednek mind a tanácsadási szolgáltatásokra, mind a banki és pénzügyi műveletekre.

48 Ennélfogva az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a VABT-k — amelyeknek a 85/611 irányelv alapján kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése — adóalanynak minősülnek a hatodik irányelv 4. cikke értelmében, és így az irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett, a szolgáltatótól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező VABT-k részére nyújtott szolgáltatások teljesítési helye az, ahol e VABT-k gazdasági tevékenységének székhelye található.

A második kérdésről

49 A második kérdésre nem kell válaszolni, mivel azt csak az első kérdésre adott nemleges válasz esetére tették fel.

A költségekről

50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A société d'investissement à capital variable-ok (változó alaptőkéjű befektetési társaságok; VABT) — amelyeknek az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelvnek megfelelően kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetése — adóalanynak minősülnek a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikke értelmében, és így az irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett, a szolgáltatótól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező VABT-k részére nyújtott szolgáltatások teljesítési helye az, ahol e VABT-k gazdasági tevékenységének székhelye található.

Aláírások.